



[PDF](#)

2006

Workshop Stadionplein

De afstudeerrichting Architectonische vormgeving binnen de Gerrit Rietveld Academie leidt op tot zelfstandig interieurarchitect. De opleiding bestrijkt het hele vakgebied van het architectonisch ontwerpen en de grensgebieden daarvan. Aan bod komen het landschap, de stad, het gebouw, het meubel en het gebruiksvoorwerp.

Elk jaar wordt er binnen het curriculum van de afdeling een workshop gehouden, waarbij de aanleiding een actueel ruimtelijk vraagstuk is. Ook dit jaar wordt er samen met het Lectoraat Art & Public Space en met beeldend kunstenaar Jeroen Doorenweerd een workshop georganiseerd. De te onderzoeken ruimte heeft betrekking op het Stadionplein.

In vier tijd dagen is een compleet ontwerp-maak-proces op een helder gestructureerde manier doorlopen. De studenten moesten in die periode:

- 1 de locatie open tot zich nemen, opzuigen, indrinken
- 2 analyseren, indrukken tot een voorstel verwerken, ontwerp maken
- 3 produceren
- 4 presenteren en documenteren

De week begon op maandag met een inleiding van Jouke over kunst in de openbare ruimte. Het was bedoeld om de studenten te laten zien wat er allemaal mogelijk is, om de geesten alvast wat te openen en vooropgezette ideeën los te rammelen. Daarna heb werden de studenten met een fotocamera en een schetsboek naar het plein gestuurd.

De opdracht was om daar gedurende vijf uur te blijven. Je gaat je dan vervelen, je wordt moe. Vind er dan iets op, door op een andere manier naar het plein te kijken, je anders te gedragen, een praatje te maken, bij iemand aan te bellen, het hele plein uit te passen, te luisteren op verschillende plekken, enz, enz. Het bleek meteen dat die eindeloze observatie van het plein erg goed werkte. Zonder daar moeite voor te doen waren er direct analyses en heel veel ideeën voor werken en ingrepen die uit de directe ervaring van de plek voortkwamen, niet vanuit een concept op afstand.

De opdracht voor de volgende ochtend was: maak voor jezelf een kleine expositie met je tekeningen en foto's en kijk er naar. Wat lijkt je een goed plan? Studenten mochten zelf weten of ze in groepjes of individueel een plan wilden uitwerken.

Op dinsdagochtend was er een lezing van Jouke over het plein, de historie, het heden en de toekomst. Woensdag en donderdag werd het werk voorbereid. Er werd door vrijwel de hele groep hard en enthousiast gewerkt, terwijl ze toch de week ervoor beoordeling hadden gehad en erg moe waren.

Op donderdag was de presentatie op het plein. De dag begon met een telefoontje van een aantal studenten die bezig waren om een architectentekening van een appartement op schaal 1 op 1 op de grond op het plein te maken. De politie had ze weggestuurd, omdat er een klacht was over een ander werk. Op het plein zijn twee

Febo's tegenover elkaar, een broodjeszaak en een snackbar. 's-nachts hadden twee studenten daartussen een perfecte zebra geschilderd. Dat gaf een prachtige verbinding tussen de twee deuren. Daarbij werkte het ook erg mooi in het berlagaanse zichtlijnenspel op het plein. Ik wist dat ze van plan waren 's-nachts op het plein iets te doen vanuit een graffiti achtige houding, direct en raak. Ik had ze aangeraden wel ervoor te zorgen om materiaal te gebruiken dat verwijderbaar was, omdat bekend was dat de academie daar een presentatie zou geven. Daarom hadden ze gekozen voor pigment met water. Dat lost goed op, ook wanneer het regent zoals die ochtend. De auto's reden daar doorheen en het werd snel een grote smeerboel, die ook bij de febo naar binnen werd gelopen. Er zou geen aangifte volgen wanneer het snel werd opgeruimd, dus de daders werden uit bed gebeld en met een tuinslang en bezem aan het werk gezet. Intussen was er een groepje studentes op rollerskates met felgekleurde bunny-achtige pakjes aan bezig om auto's te dirigeren en bestellingen op te nemen, als een soort performance die de rare viezige mannen snackbarsfeer heel mooi liet zien: de drive-inn. Die ochtend was er toevallig ook een samenkomst van politie, brandweer en ambulances op het plein als voorbereiding op een rampenoefening. De skate-meisjes gingen met de motoragenten en de brandweerlieden op de foto, er werden voorspelbare grappen gemaakt en er werd gelachen. Eén van de meisjes vroeg de brandweer om even te helpen met het schoonmaken van de zebra, en ja, een grote brandweerauto kwam even later het witte pigment met een grote spuit wegblazen. Het was een geweldig raar en verwarrend tafereel, het leek net of brandweer, politie en ambulances waren uitgerukt om een witte zebra weg te spuiten. Daarbij was er ook een groepje in de weer met grote primitief gevormde kartonnen auto's die over het plein werden gedragen en parkeerplaatsen innamen van de SUV's en bmw's.

In de middag was er om drie uur de 'opening', in de plenzende regen. Er waren gehoorbeschermers aan met helium gevulde ballonnen, wanneer je die opdeed was het opeens heerlijk stil op het plein, een andere wereld. Er stond een eigenaardige informatiezuil, waarop een studente de richting aanwees van plekken die voor haar persoonlijk van belang waren, met bijbehorende illustraties. Er waren prachtige filmpjes te zien van stukjes afval die heel kleine beweginkjes maakten door de wind of in een plas, en een animatie waarin stukjes afval vanaf het plein op een vel papier bewogen en daar een bouwwerk vormden, met het plein op de achtergrond, inclusief de benen van verbaasde voorbijgangers. Er was een schilderij in de bomen opgehangen, dat er uit zag als een afgebladderde plakwand waarop heel vaag een panorama van het plein van bovenaf gefotografeerd. Een ander panorama van een andere student was rond een plakzuil geplakt, op zo'n manier dat bij elk standpunt rond de paal de afbeelding steeds de echte achtergrond invulde. Het plein was op die afbeelding veranderd in een grote grasvlakte met spelende mensen. Een van de kartonnen auto's had zijn plaats gevonden in de showroom van de citroën garage. De plattegrond op ware schaal op de vloer van het plein was door de interventie van de politie helaas niet helemaal af, de muren, ramen, en deuren waren klaar, maar de invulling nog niet: het ligbad, de wc e.d. Toch was het een mooi project, omdat de maat van zo'n appartement in verhouding tot de maat van het plein erg goed zichtbaar werd gemaakt.

De studenten waren erg enthousiast over mijn benadering van de werkweek, en ikzelf was erg enthousiast over het open vizier en de energie van de studenten. In hun woorden: helemaal lósgaan. Allerlei zaken die kunnen spelen bij kunst in de openbare ruimte kwamen vanzelf aan de orde. De boel stond op stelten en het kwam allemaal weer helemaal goed.

Door een groep studenten op zo'n manier op een plek los te laten krijgt die plek opeens een aandacht die heel verhelderend kan werken. Allerlei heel verschillende aspecten van zo'n omgeving worden onderzocht en als beeld neergezet, zonder vooropgezet einddoel. Ik denk dat dat een 'methode' is die heel vruchtbaar materiaal kan opleveren voor stedenbouwkundigen, architecten, plannenmakers, besluitvormers, en gebruikers. Misschien kom ik daarom de studenten wel een keer lenen voor een project.

No related posts.